

**Przemysław Ciesiółka, Małgorzata Donderowicz,
Maciej Głowczyński, Adam Wronkowski**

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych,
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej;
ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań;
przemko@amu.edu.pl; akngp.amu@gmail.com

**DZIAŁALNOŚĆ AKADEMICKIEGO KOŁA
NAUKOWEGO *GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ*
NA UNIWERSYTECIE
IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU**

Abstract: *The Activities of the Academic Scientific Circle of Spatial Management at the Adam Mickiewicz University in Poznań.* The main aim of the article is to describe the activity of members and supporters of Academic Scientific Circle of Spatial Management over the years. It was achieved by presenting the origins of Scientific Circle, people associated with and carried out activities. In author evaluation the role of Scientific Circle is constantly growing. It is a result of focusing on practical project and activities that affect in the urban space. Nowadays, the main aim of scientific circle is to establish the forum of co-operation between Polish circles of spatial management and increase the activity in the sphere of scientific research.

Keywords: Scientific circle, spatial management, spatial planning, student activity, student organization.

JEL codes: R50

Wprowadzenie

Studenckie koła naukowe stanowią najpopularniejsze podmioty organizacyjne w obrębie ruchów naukowych studentów. Z reguły nie mają one osobowości prawnej i są w pełni zależne od administracji uczelni, na której funkcjonują. Jednocześnie mają cechy wspólnoty – niski stopień sformalizowania relacji, z jednoczesnym emocjonalnym stosunkiem członków względem siebie [por. Sowa 1988]. Celem działania kół naukowych już od początku ich działalności było ugruntowanie indywidualnych zainteresowań naukowych członków [Kamiński 1959]. W ich ramach organizowane były spotkania naukowe, odczyty i dyskusje. Podobną rolę koła naukowe odgrywają również obecnie. Stanowią one istotne dopełnienie programu dydaktycznego i badawczego szkół wyższych w Polsce [Bromberek, Zdanecki 1984]. Obecnie na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu funkcjonuje ok. 120 kół naukowych. Wiele z nich ma długą tradycję, niewiele krótszą od samego Uniwersytetu. Są one z reguły powiązane z działającymi na uczelni kierunkami studiów, których jest niewiele więcej. Powstanie Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej jest ściśle powiązane z kierunkiem *gospodarka przestrzenna*, który funkcjonuje na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu od roku akademickiego 1991/1992.

Dyskusje nad unowocześnieniem dotychczas realizowanego profilu edukacyjnego na Wydziale rozpoczęły się już w 1990 r. Ostatecznie kierunek *planowanie przestrzenne i gospodarka lokalna* został uruchomiony rok później, jako efekt wysiłków pracowników Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu i Politechniki Wrocławskiej [Rogacki 2006; Parysek 2012]. Jak zauważają Parysek i Rogacki [1996] miał on swoje uzasadnienie wewnętrzne (odpowiednie środowisko naukowe tych uczelni) i zewnętrzne (rozwój samorządów i ruchów obywatelskich). Uruchomienie na Uniwersytecie nowego kierunku studiów, który dopiero w 1996 r. został przemianowany na *gospodarkę przestrzenną*, stało się udziałem wielu osób, w tym zwłaszcza: prof. S. Jurgi (najpierw prorektora, a na następnie rektora UAM), prof. S. Lorenca (prorektora), prof. Z. Chojnickiego (dyrektora Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej), dziekanów i prodziekanów Wydziału: prof. A. Wosia, prof. A. Kostrzewskiego, prof. H. Rogackiego, prof. B. Głębockiego, a przede wszystkim współinicjatora działań w na rzecz kształcenia w tym zakresie również w innych częściach kraju, prof. J. J. Paryską [Parysek 2012]. Pięć lat po utworzeniu kierunku studiów założone zostało Akademickie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej, którego inicjatorem była grupa osób

skupiona wokół mgr inż. arch. Bartłomieja Kołodzieja, cenionego i lubianego wykładowcy akademickiego. W 2016 r. przypadło 20-lecie działalności Koła.

Celem opracowania jest opis działalności prowadzonej przez członków i sympatyków Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej. Cel ten został zrealizowany przez zaprezentowanie genezy powstania Koła, przedstawienie kluczowych osób związanych z Kołem, w tym jego opiekunów. W dalszej kolejności scharakteryzowano działania prowadzone przez członków AKNGP, w podziale na: działalność naukową, działalność aplikacyjną, działania w zakresie szkoleń i warsztatów oraz wyjazdy integracyjne. W ostatniej części zaprezentowano plany na przyszłość Koła. Prezentowane opracowanie jest próbą uchwycenia specyfiki aktywności AKNGP, nie jest pełnym przeglądem dotychczas podejmowanych inicjatyw, które często miały niesformalizowany charakter, a przez to są trudne do odtworzenia. Praca została przygotowana i zaprezentowana w związku z konferencją naukową podsumowującą 25 lat doświadczeń badawczych i dydaktycznych związanych z rozwojem kierunku *gospodarka przestrzenna* w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu pt. *Gospodarka przestrzenna – kluczowe problemy i koncepcje badawcze, wyzwania praktyki, profil i innowacyjność edukacji*, która odbyła się 24-26 listopada 2016 r. w Poznaniu.

1. Źródła danych

W trakcie postępowania badawczego wykorzystano informacje udostępnione przez dziekanat Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM, dotyczące początków działalności Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej. Drugim ważnym źródłem informacji były rozmowy przeprowadzone z dawnymi członkami i opiekunami Koła. W ten sposób uzyskano dane na temat realizowanych w przeszłości projektów naukowych i dydaktycznych. Poznano specyfikę funkcjonowania organizacji na przestrzeni lat. Charakterystykę działalności Koła przedstawiono na podstawie relacji aktualnych członków. Część przedstawionych informacji została zaczerpnięta z archiwalnych i obecnych stron internetowych Koła.

Studenckie ruchy naukowe nie są częstym tematem podejmowanym w badaniach naukowych. Z reguły pojawiają się one na marginesie opracowań historycznych dotyczących uczelni, wydziałów lub kierunków studiów. Wśród pozycji skupiających się wyłącznie na działalności studenckich ruchów naukowych na ziemiach polskich warto zwrócić uwagę na prace: Dziechciarza i Goduli [1979], Robińskiego [1981], Walczaka [1990] oraz

Reizes-Dzieduszyńskiego [2005] oraz serii wydawniczej pod redakcją Sordylowej [1990-2001]. Informacji o historii polskich związków młodzieży dostarcza także praca Kamińskiego z 1959 r. Na gruncie poznańskim należy szczególnie zwrócić uwagę na pozycję Bromberka i Zandeckiego z 1984 r., w której autorzy podjęli próbę ustalenia zasięgu społecznego ruchu naukowego w poznańskich uczelniach wyższych. Prezentowana praca jest próbą usystematyzowania dotychczasowej historii działania Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Jest to pierwsza tego typu inicjatywa, bowiem dotychczasowe publikacje przedstawiające historię Wydziału, Instytutu, a nawet kierunku *gospodarka przestrzenna* na UAM nie obejmowały informacji o istnieniu w strukturze Wydziału Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej.

2. Geneza Akademickiego Koła Naukowego *Gospodarki Przestrzennej*

Idea uruchomienia koła naukowego skupiającego studentów *gospodarki przestrzennej* na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu narodziła się w 1996 r., tj. w roku akademickim, w którym pierwsi absolwenci tego kierunku uzyskali tytuł magistra [Parysek, Rogacki 1996; Motek 2013]. W okresie wakacyjnym grupa 49 studentów i pracowników Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych zorganizowała wyprawę naukową do Włoch (Forza Posnania-Italia '96). W czasie wyjazdu zapoznawano się z dorobkiem myśli urbanistycznej i architektonicznej tego kraju, od antyku aż po czasy współczesne. Narodził się także pomysł powołaniu koła naukowego skupiającego studentów *gospodarki przestrzennej*. W piśmie skierowanym do Rektora UAM prof. dr hab. Joachima Cieślaka Grupa Inicjatywna wskazywała na brak odpowiedniej organizacji uniwersyteckiej dla dużej grupy studentów. Należy jednocześnie zaznaczyć, że na Wydziale od roku akademickiego 1922/23 funkcjonowało Studenckie Koło Naukowe Geografów. Jego pierwszym opiekunem był prof. Stanisław Pawłowski – wybitny geograf, uczony, założyciel poznańskiego ośrodka geograficznego. Na I Zjeździe Jubileuszowym z okazji 50-lecia istnienia Koło przyjęło imię Profesora Stanisława Pawłowskiego [Kostrzewski, Staszak 2012]. W kole tym od 1973 r. istniała sekcja geografii społeczno-ekonomicznej, której działalność nie obejmowała jednak pełnego spektrum gospodarki przestrzennej, którą chcieli zajmować się studenci tego kierunku.

Koło naukowe studentów *gospodarki przestrzennej* miało być otwartym forum dialogu między osobami zaangażowanymi w proces szeroko rozumianego planowania przestrzennego. W związku z tym do grona jego członków, obok studentów, zamierzano włączyć absolwentów kierunku *gospodarka przestrzenna*, pracowników Wydziału, studentów innych wydziałów i kierunków, tj. *architektury, socjologii, ekonomii i nauk rolniczych*, a także planistów i urbanistów nie związanych z Uniwersytetem, którzy jednak mogli wnieść swoją wiedzę i doświadczenie. Było to spełnienie nadziei studentów, którzy stale oczekiwali zwiększania kontaktów z praktyką [por. Rogacki 2006], ale też niosło pewne zagrożenia, związane ze zbyt dużą interdyscyplinarnością gospodarki przestrzennej [por. Parysek, Rogacki 1996]. W rezultacie przyjęto nazwę Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej, aby podkreślić, że nie będzie ono jedynie organizacją zrzeszającą studentów, ale również inne osoby związane zawodowo z gospodarką przestrzenną. Co więcej zamierzano nawiązać współpracę z organizacjami i stowarzyszeniami, tj. Towarzystwem Urbanistów Polskich, Stowarzyszeniem Architektów Polskich, czy też Związkiem Miast Polskich. Wyrażano nadzieję, że wkrótce koło naukowe stanie się istotnym w Wielkopolsce miejscem wymiany doświadczeń oraz ośrodkiem promocji wydziału i kierunku.

Wśród pierwszych działań zaproponowanych przez studentów była Wszechnica Młodych Planistów, w ramach której w cyklu dwumiesięcznym zamierzano odbywać spotkania z wybitnymi specjalistami z różnych dziedzin związanych z planowaniem przestrzennym. Inną formą proponowanej działalności miało być podejmowanie wspólnych, społecznie użytecznych przedsięwzięć badawczych i projektowych w porozumieniu i ze współudziałem zaprzyjaźnionych środowisk i specjalistów. Obok wspomnianych powyżej działań za ważną część funkcjonowania Koła uznano wspólne podróże po Polsce i świecie. W Grupie Inicjatywnej kierującej wnioskami o utworzenie Koła do Rektora znaleźli się: Waldemar Lis (student IV roku *gospodarki przestrzennej*), Karolina Piechowicz (V GP), Jeremi Pudliszak (V GP), Magdalena Kosmala-Nowak (IVGP), Adrianna Rzeszutek (V GP), Izabela Nowak (V GP), Krzysztof Smoliński (II GP), Magdalena Kalinowska (I GP), Fryderyk Schiller (III GP), Michał Dolata (V GP), Maciej Karasiński (IV GP), Dominik Hauser (V GP), Agnieszka Prahle (V GP), Euzebiusz Rogiński (IV GP).

5 grudnia 1996 r. w Sali Śniadeckim w budynku Collegium Maius Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu odbyło się Pierwsze Walne Zgromadzenie Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej. W obradach uczestniczyło 78 członków Grupy Inicjatywnej Koła, a także

Dziekan Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, Prodziekan Wydziału ds. studenckich prof. dr hab. Jerzy Cierniewski, prof. dr hab. Henryki Rogacki z Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Planowania Przestrzennego. W głosowaniu tajnym Zgromadzenie wybrało 13 członków Konwentu, którzy następnie spośród siebie wybrali Prezydenta Koła: Waldemara Lisa, Wiceprezydentów: Izabelę Nowak i Jeremiego Pudliszaka, Kanclerza: Michała Dolatę, Skarbnika: Macieja Karańskiego oraz członkinię Prezydium: Karolinę Piechowicz. Na głównego opiekuna naukowego Koła mianowano mgr inż. arch. Bartłomieja Kołodzieja, a na opiekunów wspierających mgra Jacka Kotusa (socjolog) i mgra Ryszarda Grobelnego (ekonomista). Na spotkaniu uchwalono statut Koła oraz odbyto rozmowy nad programem jego działania w roku akademickim 1996/1997. W statucie zapisano, że celami i zadaniami Koła są:

1. Stworzenie form organizacyjnych sprzyjających rozwojowi pracy naukowej, twórczej inicjatywie, swobodnej wymianie poglądów naukowych, podnoszenie poziomu wiedzy z zakresu gospodarki przestrzennej.
2. Umożliwienie studentom zdobycia dodatkowych kwalifikacji i umiejętności przydatnych w pracy zawodowej, poszerzających wiedzę zdobytą w trakcie studiów.
3. Promocja Wydziału i kierunku *gospodarka przestrzenna* oraz wybijających się jego absolwentów.
4. Podejmowanie wspólnych, społecznie użytecznych przedsięwzięć badawczych i projektowych w porozumieniu i ze współpracą zaprzyjaźnionych środowisk naukowych i twórczych.
5. Integracja środowiska studenckiego i naukowego.
6. Organizowanie wystaw, prelekcji, seminariów i spotkań członków Koła z wybitnymi specjalistami z dziedzin związanych z planowaniem przestrzennym.
7. Organizowanie wspólnych ekspedycji, obozów i wypraw naukowych służących poszerzaniu wiedzy.
8. Popularyzacja wiedzy z zakresu gospodarki przestrzennej, m.in. w ramach Wszechnicy Planistów i Geografów.
9. Rozwijanie innych form aktywności dydaktycznej, naukowo-badawczej i wychowawczej studentów.

3. Osoby związane z Akademickim Kołem Naukowym *Gospodarki Przestrzennej*

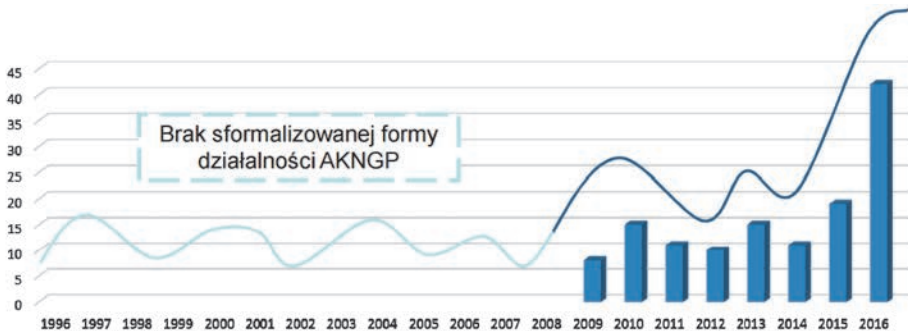
Akademickie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej od początku swej działalności zrzeszało ludzi tworzących społeczność kierującą się wspólnymi pasjami oraz motywami związanymi z planowaniem przestrzennym. Jak opisuje Wojciszke [2011] motyw nadaje działaniom ludzkim kierunek i energię. To wspólne ukierunkowanie dawało możliwość osiągnięcia złożonych celów i wypełniania misji koła naukowego, ale także zawierania nowych znajomości czy długoletnich przyjaźni.

Pierwsze lata działania Koła, mimo dużej determinacji do jego stworzenia, to okres słabo sformalizowanych struktur organizacyjnych. W rezultacie na przestrzeni lat doszło do częściowego zatracenia historycznych danych o jego członkach. Należy jednak zaznaczyć, jak zostało wspomniane w poprzednim rozdziale, że w pierwszym Walnym Zgromadzeniu Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej uczestniczyło aż 78 członków Grupy Inicjatywnej. Następne udokumentowane dane pochodzą dopiero z 2009 r. W kolejnych latach liczba członków nie przekraczała liczby 15 osób. Zakończenie studiów przez poszczególne roczniki skutkowało odchodzeniem ze struktur organizacji studenckich. Czynnikiem ten warunkował bezpośrednio nadejście okresów rozkwitu lub stagnacji działalności, która jest szczególnie niebezpieczna, ponieważ prowadzić może do rozwiązania koła naukowego. W konsekwencji niezwykle istotna jest zastępowalność roczników zapewniająca spójne działanie. Od 2015 r. nastąpiło zintensyfikowanie działalności AKNGP. Rok 2016 przyniósł rekordową, jak na te lata, liczbę 42 członków i wzmoczony etap działalności Koła (ryc. 1).

Przez dwadzieścia lat istnienia w strukturach AKNGP działało co najmniej 250 studentów. W ciągu ostatnich lat funkcję prezesa Koła pełniły następujące osoby: Andrzej Błaszko (2007–2008), Michał Sowa (2009), Daria Dudziak (2010–2011), Mateusz Musioł (2012–2013), Magdalena Karczewicz (2014–2015) oraz Maciej Główczyński (od 2016).

Istotną rolę w kole naukowym odgrywa jego opiekun. Pełni nie tylko funkcję inspiratora działań, ale często również wychowawcy czy mentora studentów. To w dużej mierze od opiekuna zależy funkcjonowanie koła naukowego. Jest to jedyna osoba, która pozostaje w jego strukturach przez dłuższy czas. Dlatego to na nim spoczywa obowiązek budzenia pasji, uczenia nieszablonego myślenia i wytrwałości w działaniach wśród nowych członków. Aktyw-

ność opiekuna niejako dopełnia jego misję jako nauczyciela akademickiego [Boryczko, Kurcz 2014].

Ryc. 1. Liczba członków Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej na przestrzeni lat

Źródło: Opracowanie własne.

Inspiratorem powstania, a potem pierwszym opiekunem AKNGP był mgr inż. arch. Bartłomiej Kołodziej. Ukończył studia na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej w 1980 r. Swoją działalność dydaktyczną i naukową w pierwszej połowie lat 80. związał z Państwową Wyższą Szkołą Sztuk Plastycznych w Gdańsku, gdzie pracował na Wydziale Grafiki. Działał w strukturach rządowych, jako senator I kadencji oraz poseł na Sejm I kadencji, a także samorządowych jako radny sejmiku kujawsko-pomorskiego i włocławskiej Rady Miasta. W 1994 r. rozpoczął pracę w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Dwa lata później wraz ze studentami zainicjował powstanie AKNGP. W okresie jego pracy działalność Koła opierała się na cyklicznych wyjazdach, w czasie których studenci poznawali specyfikę rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego różnych regionów Polski (fot. 1). Pełnił tę funkcję do 2004 r.

W latach 2004-2008 opiekunem Koła naukowego była dr Dorota Matyszewska, pierwsza absolwentka kierunku *gospodarka przestrzenna* na UAM. Początkowo związana z Instytutem Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, obecnie pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Turystyki i Rekreacji. W latach 2008–2015 funkcję opiekuna Koła naukowego pełniła prof. UAM dr hab. inż. Sylwia Staszewska. Była ona z kolei jedną z pierwszych absolwentek kierunku *gospodarka przestrzenna* na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej. Od 2001 r. pracownik IGSEiGP,

obecnie zatrudniona na stanowisku profesora. Jest to mentor i wychowawca wielu pokoleń studentów i członków AKNGP. Od 2015 r. opiekę nad AKNGP sprawuje dr inż. Przemysław Ciesiółka, który od 2013 r. pracuje w IGSEiGP na stanowisku adiunkta. Od początków działalności w Kole inspiruje studentów do działania i podejmowania nowych, ambitniejszych aktywności.

Fot. 1. Wizyta studyjna członków AKNGP w Żarach - koniec lat 90. wraz z opiekunem mgr inż. arch. Bartłomiejem Kołodziejem (dolny rząd, piąty od lewej).

Źródło: Archiwum M. Dolaty.

Naturalną ścieżką rozwoju członka koła naukowego jest działalność naukowo-badawcza. Członkowie AKNGP często kontynuują studia na studiach doktoranckich, realizują granty naukowe we współpracy z pracownikami naukowymi czy działają w naukowych jednostkach badawczych. W tym zakresie byli członkowie Koła kontynuują rozwój naukowo-badawczy m.in. na: Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, Uniwersytecie Szczecińskim czy w jednostce badawczej, jaką jest Centrum Badań Metropolitalnych. Kolejną możliwością, w której odnajdują się członkowie AKNGP jest założenie lub praca w prywatnej działalności gospodarczej. Działalność tych podmiotów nie skupia się jedynie na planowaniu przestrzennym w skali lokalnej i regionalnej, ale również na wycenie nieruchomości, planowaniu inwestycji i działalności z zakresu marketingu i reklamy. Jak wcześniej wspomniano Koło naukowe jest swego rodzaju organizacją społeczną, dlatego jego członkowie równie dobrze odnajdują się w roli samorządowców, społeczników, czy liderów lokalnych.

Swój obecny kształt Akademickie Koła Naukowe Gospodarki Przestrzennej zawdzięcza w dużej mierze ciężkiej pracy osób, które były zaangażowane w jego działalność. Dzięki poświęceniu członków, opiekunów oraz sympatyków Koła jego znaczenie w ośrodku poznańskim, ale także w kraju wciąż rośnie. Koło naukowe jest dobrym miejscem, aby rozwijać swoje pasje, zdobywać cenne doświadczenie i zawierać ciekawe znajomości.

4. Działania realizowane przez Akademickie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej

Bardzo szerokie spektrum zadań, które są realizowane przez AKNGP można podzielić na następujące grupy działań: a) działalność naukowa, b) działalność aplikacyjna, c) organizacja szkoleń i warsztatów, d) wyjazdy integracyjne.

Działalność naukowa

Najważniejszym przejawem działania AKNGP są badania naukowe. Członkowie Koła uczestniczyli w niezliczonej liczbie konferencji naukowych o zasięgu lokalnym, krajowym, jak i międzynarodowym, na których prezentowali referaty i postery naukowe. Ich efektem jest kilkanaście publikacji naukowych, które często stawały się inspiracją do dalszych badań w kolejnych szczeblach kariery naukowej.

Od kilku lat na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych organizowana jest konferencja pt. *Dzień Planisty Przestrzennego*. Każda edycja swoim tytułem nawiązuje do innych problemów związanych z rozwojem przestrzennym miast i regionów. Z czasem nazwa konferencji przekształciła się w *Urban Day* (fot. 2), a obecnie powrócono do nazwy *Dzień Planisty*. Idea konferencji opiera się na integracji części wykładowej i części warsztatowej. Zwykle w jej ramach odbywają się także spotkania z osobami zajmującymi się w praktyce planowaniem przestrzennym, często byłymi absolwentami kierunku *gospodarka przestrzenna*. Na konferencję w 2016 r. pt. *Dzień planisty – działamy na rzecz lepszego zagospodarowania przestrzennego Poznania* zostali zaproszeni przedstawiciele z innych poznańskich uczelni prowadzących zajęcia na kierunku *gospodarka przestrzenna* lub pokrewnym (fot. 3).

Fot. 2. Prezentacja działalności AKNGP podczas *Urban Day 2015*

Źródło: K. Boryło.

W rezultacie spotkali się studenci z Politechniki Poznańskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego oraz Uniwersytetu Ekonomicznego. Zakres podejmowanej przez nich problematyki zagospodarowania przestrzennego jest szeroki i obejmuje różne wymiary: społeczny, ekonomiczny, przyrodniczy i techniczny. Wspólna konferencja była dobrą okazją do poznania różnego podejścia do tego samego zagadnienia.

Działalność aplikacyjna

Od początku działalności AKNGP bardzo duży nacisk kładziony jest na poszerzenie umiejętności praktycznych. Wynika to z chęci lepszego przygotowania się studentów do wymogów rynku pracy. Członkowie koła realizowali projekty zagospodarowania przestrzennego w skali regionalnej i lokalnej. Były to działania podejmowane z własnej inicjatywy, jak i na zlecenie podmiotów zewnętrznych, tj. samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych np. Stowarzyszenia Inwestycje dla Poznania, wspólnot mieszkaniowych, czy też indywidualnych mieszkańców. Projekty dotyczyły najczęściej obszarów w granicach Poznania, podejmowano jednak także działania powiązane z wyjazdami terenowymi do innych części Polski i Europy. Wśród tych działań warto wymienić koncepcję zagospodarowania przestrzennego otoczenia Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych, czy też makietę budynku WNGIG.

Fot. 3. Wspólne zdjęcie członków AKNGP wraz z opiekunem dr inż. Przemysławem Ciesiołką w trakcie *Dnia Planisty 2016*

Źródło: L. Ostrowska, Studencka Agencja Fotograficzna.

Inne działania mające wymiar praktyczny polegają na inwentaryzacji przestrzeni Poznania, realizowanej z własnej inicjatywy lub na zlecenie podmiotów zewnętrznych. Wśród nich warto zwrócić uwagę na projekt *Bike City*, polegający na rozpoznaniu i zdefiniowaniu potrzeb mieszkańców związanych z poruszaniem się po Poznaniu rowerem oraz poprawieniu dostępności i popularyzacji tego środka transportu. Innym projektem jest tworzona od 2014 r. *Poznańska Mapa Barrier*, którą stanowi interaktywna mapa dostępna stale w Internecie, na której oznaczane są bariery architektoniczno-przestrzenne w podziale na sześć kategorii. Są to: przeszkoda na drodze, nieodpowiednia nawierzchnia, niedostosowane schody, nieodpowiednia kładka, nieodpowiednie przejście dla pieszych, nieodpowiedni przystanek oraz inne przeszkody. Podczas cyklicznych wyjazdów w teren przeprowadzana jest inwentaryzacja barier, a następnie zostają one wprowadzone na wirtualną mapę. *Poznańska Mapa Barrier* wykorzystując projektowanie uniwersalne, ma za zadanie zwrócić uwagę na brak dostępności przestrzeni miejskiej, nie tylko dla osób z niepełnosprawnościami, ale dla każdego użytkownika przestrzeni publicznej miasta [por. Karczewicz 2016]. Członkowie AKNGP włączają się także w działania polegające na tworzeniu dokumentów strategicznych na zlecenie samorządów lokalnych. Ostatnimi są Gminne Programy Rewitalizacji Kalisza i Poznania, nad którymi prace będą trwały do połowy 2017 r.

Organizacja szkoleń i warsztatów

Działalność AKNGP przewiduje również organizację i uczestnictwo w szkoleniach oraz warsztatach. Członkowie Koła brali udział w zajęciach poszerzających ich wiedzę teoretyczną, jak i praktyczną związaną z planowaniem przestrzennym i projektowaniem urbanistycznym, a także szczególnie poszukiwaną wśród studentów obsługą programów komputerowych. W tym sensie Koło naukowe stanowi szansę na rozszerzenie oferty edukacyjnej oferowanej przez uczelnię, która często nie nadąża za zmianami obserwowanymi na rynku pracy.

Członkowie AKNGP sami organizują szkolenia dla różnych grup słuchaczy. Szczególną popularnością cieszyły się szkolenia dla studentów Wydziału z programu komputerowego do projektowania trójwymiarowego SketchUp, które były przeprowadzone w 2009 r. Od marca 2016 r. dziewięciu studentów jest certyfikowanymi trenerami symulacyjnej gry SmileUrbo¹. Gra przez doświadczenie uczy graczy kooperacji i podejmowania decyzji w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru zurbanizowanego, które znajdują natychmiastowe odzwierciedlenie w dalszym przebiegu gry i decydują o końcowym zwycięstwie. Od niedawna realizowany jest także projekt pn. *Poznańska Akademia Przestrzeni*, która opiera się na 4 filarach: warsztaty (zajęcia praktyczne dla różnych grup – przedszkolaków (fot. 4), uczniów szkół podstawowych, gimnazjum i liceum, uczące właściwej percepcji przestrzeni), wykłady (cykl spotkań z osobami zajmującymi się w praktyce gospodarką przestrzenną i kierunkami pokrewnymi), wizyty studyjne (wyjścia do placówek publicznych i prywatnych związanych z planowaniem przestrzennym i urbanistyką, w czasie których członkowie Koła poznają specyfikę pracy po ukończeniu *gospodarki przestrzennej*) oraz gra miejska (pierwsza gra planowana w 2017 r., będzie polegać na aktywizacji uczestników przez rozgrywkę w przestrzeni miasta).

---

¹ Certyfikaty przyznawane są przez przedstawiciela gry SmileUrbo na Polskę, tj. Fundację Wspierania i Rozwoju Edukacji „Innowatorium” i umożliwiają przeprowadzanie warsztatów z wykorzystaniem platformy informatycznej.

Fot. 4. Warsztaty zorganizowane przez członków AKNGP w jednym z poznańskich przedszkoli (wiosna 2016)

Źródło: P. Ciesiółka.

Wyjazdy integracyjne

Wspólne wyjazdy integrujące studentów legły u podstaw AKNGP. W kolejnych latach z różną częstotliwością odbywały się podróże do różnych części Polski i Europy. Były one powiązane z działaniami inwentaryzacyjnymi i projektowymi, realizowanymi na zlecenie lokalnych samorządów. Niewątpliwie była to także okazja do zacieśnienia przyjaźni między członkami AKNGP, które wielokrotnie wytrzymały próbę czasu i wciąż łączą dawnych absolwentów kierunku *gospodarka przestrzenna*.

Ryc. 2. Plakat promujący pogawędkę z udziałem Akademickiego Koła Naukowego *Gospodarki Przestrzennej*

Źródło: Towarzystwo Urbanistów Polskich.

Akademickie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej ma ambicje stać się aktywnym aktorem kreującym przestrzeń Poznania. Członkowie Koła korzystają z gościnności lokalnych organizacji i stowarzyszeń (ryc. 2) i dzielą się swoimi doświadczeniami wśród fachowców zajmujących się rozwojem przestrzennym miasta. Jednocześnie są zapraszani do lokalnych mediów, w czasie których opowiadają o podejmowanych przez nich działaniach.

W ostatnim czasie wzrasta także rola AKNGP na Wydziale. Wyraża się to m.in. obecnością członków koła w strukturach Rady Samorządu Studentów. Znaczenie AKNGP doceniane jest również w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. Członkowie zostali zaproszeni na posiedzenia Rady Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.

Podsumowanie

Kierunek *gospodarka przestrzenna* powstał jako efekt starań uczelni o profilu technicznym (Politechnika Wrocławska) i uniwersyteckim (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu). Miedzy innymi z tego względu program studiów miał charakter interdyscyplinarny, łącząc przedmioty o charakterze teoretycznym, z zajęciami dającymi umiejętności praktyczne [Rogacki 2006]. W tym samym duchu interdyscyplinarności narodziła się idea funkcjonowania AKNGP, która w kolejnych latach była realizowana. Działalność naukowa studentów przeplatała się z realizacją projektów praktycznych, szkoleń, warsztatów i wyjazdów integracyjnych.

W ostatnim czasie szczególnie dużą wagę przykładana się do dwóch opisanych wcześniej projektów, tj. *Poznańskiej Mapy Barrier* oraz *Poznańskiej Akademii Przestrzeni*. W ramach *Poznańskiej Mapy Barrier* rozpoczęły się już prace nad stworzeniem aplikacji mobilnej oraz geoankiety, które w przyszłości mają za zadanie zaangażować w projekt mieszkańców Poznania. W ramach *Poznańskiej Akademii Przestrzeni* planuje się przeprowadzenie gry miejskiej oraz poszerzenie oferty edukacyjnej. Kolejnym ważnym celem jest stworzenie czasopisma popularno-naukowego, w którym członkowie mogliby debiutować ze swoimi badaniami naukowymi, a jednocześnie dzielić się swoimi zainteresowaniami związanymi z gospodarką przestrzenną.

Tomaszewski [2011] zwraca uwagę, że wraz z modernizacją państwa zachodzą zmiany społeczne w profilach kół naukowych. Coraz częściej skupiają się one na działalności związanej z przygotowaniem studentów do wyzwania rynku pracy i zdobywaniu praktycznych umiejętności, kosztem

samokształcenia się członków i działalności naukowo-badawczej. Wydaje się, że w Akademickim Kole Naukowym Gospodarki Przestrzennej od początku jego istnienia aktywność naukowa i praktyczna skutecznie się przeplatają, w rezultacie byli członkowie po zakończeniu studiów odnajdują się na różnych ścieżkach kariery. Tym samym nie grożą mu problemy obserwowane w innych tego typu organizacjach.

Literatura

- Boryczko B., Kurcz L., 2014, *Studenckie koła naukowe jako element wspomagający proces nauczania na wyższej uczelni*. Edukacja Ustawiczna Dorosłych, t. 87, nr 4: 101–108, Radom.
- Bromberek B., Zdanek A., 1984, *Studencki ruch naukowy w poznańskim ośrodku akademickim: raport z badań*. Wyd. UAM, Poznań.
- Dziechciarz J., Godula J., 1979, *Studencki ruch naukowy*. PWN, Warszawa.
- Kamiński A., 1959, *Prahistoria Polskich Związków Młodzieży*. T.1, PWN, Warszawa.
- Karczewicz M., 2016, *Poznańska Mapa Barrier – w poszukiwaniu przestrzeni dostępnej dla wszystkich*, [w:] *Badania i Rozwój Młodych Naukowców w Polsce*, J. Leśny, J. Nyćkowiak (red.). Architektura w przestrzeni. Wyd. Młodzi Naukowcy, Poznań: 5-11.
- Kostrzewski A., Staszak A., 2012, *Studenckie Koło Naukowe Geografów im. Stanisława Pawłowskiego*, [w:] *Dzieje nauk geograficznych i geologicznych na Uniwersytecie w Poznaniu* T. 1, Historia (praca zbiorowa), Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań: 452-454.
- Motek P., 2013, *Kształcenie na kierunku gospodarka przestrzenna w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*. Biuletyn KPZK PAN, z. 251, Warszawa: 38-52.
- Parysek J. J., 2012, *Gospodarka przestrzenna: Kształcenie*, [w:] *Dzieje nauk geograficznych i geologicznych... op. cit.:* 348–351.
- Parysek J., Rogacki H., 1996, *Kształcenie w zakresie gospodarki przestrzennej w Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu*. Biuletyn KPZK PAN, z. 172, Warszawa: 81-94.
- Reizes-Dzieduszyński J., 2005, *Książka i biblioteka w działalności polskich towarzystw naukowych młodzieży akademickiej we Lwowie w okresie autonomii galicyjskiej*, Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Katowice.
- Robiński T., (red.), 1981, *Wybrane zagadnienia z działalności naukowej studentów w szkole wyższej*. Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

- Rogacki H., 2006, *Gospodarka przestrzenna – edukacyjne doświadczenia Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*. Biuletyn KPZK PAN, z. 224, Warszawa: 107-113.
- Sowa K., 1988, *Wstęp do socjologicznej teorii zrzeszeń*. PWN, Warszawa.
- Tomaszewski P., 2011, *Wsparcie finansowe kół naukowych ze strony uczelni*, [w:] *Studencki ruch naukowy wczoraj, dziś i jutro*, M. Smużewska, P. Tomaszewski (red.). Uniwersytet im. M. Kopernika, Toruń: 65-80.
- Walczak J., 1990, *Ruch studencki w Polsce 1944-1984*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Wojciszke B., 2011, *Psychologia społeczna*. Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa.

Strony Internetowe:

- [<http://akngp.amu.edu.pl/>, dostęp dn. 08.01.2017].
- [http://ddwloclawek.pl/pl/11_wiadomosci/741_zmarl_radny_bartlomiej_kolodziej.html, dostęp 08.01.2017].
- [<http://gp.amu.edu.pl/akngp/onas.html>, dostęp 08.01.2017].
- [<http://igsegp.amu.edu.pl/index.html>, dostęp 08.01.2017].
- [<http://www.staff.amu.edu.pl/~skng/>, dostęp 08.01.2017].
- [<http://www.tup.poznan.pl/>, dostęp 08.01.2017].
- [<http://turystyka.amu.edu.pl/pracownicy/dmatuszewska.html>, dostęp 08.01.2017].